

BYPLAN NYT 3

3. årgang · juni 2005

6th Biennial of
Towns and
Town Planners
in Europe
**City Living
Living City**
Copenhagen
2005

Synliggør de forskellige kulturer og skab et team!

Få planlægningen placeret tæt på de politiske beslutningstagere, dvs højt oppe i hierarkiet!

- Gode råd - se artiklen om strukturreformen i kommunerne side 4

Tema om "de nye planlæggere" - præsentation af dem, der medvirker på Den Europæiske Byplanbiennale i København i juni side 6-13:

"Hvem skulle have troet, at gamle respekterede begreber som "fingerplan" og "helhedstanke" en dag ville blive beskyldt for på én gang at være stalinistiske og ærkekonservative?"

8 af "de nye planlæggere" præsenteres side 6

"Altså, at sjælen i den eksisterende del af Sydhavnen går over og skaber liv i den nybyggede del af Sydhavnen. Og omvendt. Vores opgave er at hjælpe til med at afdække nogle af de potentialer, som er blevet overset, og dernæst dyrke dem."

Interview med Urban Task Force side 10

"Man ser for ofte, at projektkoncepter er for løse. "Liv i gaderne" for eksempel, hvad betyder det? Når konceptet er formuleret, producerer vi kommunikation, skriver artikler, laver film, osv."

Interview med 2+1 side 12

DBs efterårsprogram bagsiden

Redaktion
Ellen Højgaard Jensen (ansv.)
Annette Thierry

Redaktionsadresse
Dansk Byplanlaboratorium
Nørregade 36
1165 København K
Tlf.: 33 13 72 81
Fax: 33 14 34 35
Mail: at@byplanlab.dk

Annoncer
Annette Thierry
at@byplanlab.dk

Forside:
Biennale-logo
Det globale samfund,
udsnit. III: Blankspace.
DB-kursus "Behand-
ling af vanskelige
plansager". Foto:
Vibeke Meyling.
Foran ny moské.
Filmklip: 2+1

Layout
Ziggy Fugmann
Arkitektens Forlag

Repro + tryk
Arco Grafisk A/S
Oplag: 4000

ISSN
1602-9038

Byplannyt udkommer i år med
fem numre

Signerede artikler står for
forfatterens regning, usigne-
rede for den ansvarshavende
redaktørs regning

BYPLANNYT nr. 3 / 2005 (3. årgang)

Byplanprisen 2005

- uddeles hvert år til en kommune, et amt eller en organisation, som har gjort en særlig indsats for at fremme gode og smukke miljøer og landskaber, eller for at satse på nytænkning i planlægningen.

FRIST for forslag: hos Byplanlaboratoriet 2. august kl. 12

Se betingelser: www.byplanlab.dk/pris.htm

Miljøvurderinger (SMV)

Temadag med workshop

Få praktisk indsigt i miljøvurderinger (SMV) gennem en temadag med workshop i jeres kommune.

Med afsæt i jeres plansager fortæller vi om lovgivning, procedurer og metoder for miljøvurdering (SMV), så I bliver klædt på til det videre arbejde.

Hedeselskabet Miljø og Energi A/S har høstet spændende erfaringer med miljøvurdering (SMV) af kommuneplaner og kommuneplantillæg, lokalplaner samt sektorplaner. På temadagen inddrager vi disse eksempler.

Prisen for en temadag med workshop er ca. 10.000 kr. ekskl. moms uanset deltagerantal fra kommunen.

Yderligere information kan fås hos Joy Alrø Andersen, tlf. 87 38 61 84 eller 20 22 72 71.

Hedeselskabet Miljø og Energi A/S
Jens Juuls Vej 18
8260 Viby J.

**Hedeselskabet
Miljø og Energi A/S**

Aalborg
99 30 12 00

Viborg
87 28 10 00

Århus
87 38 61 66

Esbjerg
36 97 36 36

Odense
66 15 46 40

Roskilde
46 30 03 10

me-dir@hedeselskabet.dk
www.hedeselskabet-me.dk

HEDESELSKABET

LIV I BYEN

Fra at være en ret teknisk disciplin er byudviklingen blevet tværfaglig, debatskabende og netværksstyret. Magt og interessekonflikter er elementer, der belyses i stedet for at blive skjult, og for mange handler det om at gribe chancer for konkrete initiativer i byen i stedet for at udvikle en idealmodel for fremtidens samfund.

I dette nummer af Byplannyt præsenterer en række nye tegnestuer, netværk og foreninger deres syn på livet i byen - og på planlægningen. Der gives mange spændende bud, og der gives også drøje hug til den overordnede sammenhængende plan. Tegnestuen UiD kalder den traditionelle planlægning kontrollerende og bestemmende. De mener, den er præget af enkeltmandsværker og traditioner, og at den har et forældet ideal om helhed.

Idébureauet 2+1 lægger vægt på en proces, der kan afdække de forskellige interesser for i sidste ende at nå frem til fælles visioner og fælles mål. Urban Task Force samler lokale interessenter i Sydhavnen og bruger den lokale kreativitet til at skabe en udvikling, der kan bygge bro mellem det gamle arbejderkvarter og den hastigt fremvoksende bydel ved havnen. De tre bidragsydere deltager alle i Den Europæiske Byplanbiennale, der afholdes i København i juni. Her vil de afprøve deres metoder i praksis.

Det er befriende, at der bliver stillet spørgsmålstegn ved de gamle dogmer, og der er ingen tvivl om, at den kraftige satsning på processen vil bære frugt. Men det er vigtigt, at kommunerne tager inddragelsesprocessen alvorligt. Vælger de at indgå i et samarbejde med borgere og erhvervsliv, så skal de også være risikovillige og parate til at gå nye veje. Det er tidskrævende, men giver også engagerede borgere, der ønsker at tage vare på deres egen by og deres eget nærmiljø.

De store planer kasseres som sagt med hård hånd af bidragsyderne i dette nummer. Det er ærgerligt, at det pt. stilles op som et enten eller. For det er vel et både og. De nye metoder kan bruges i mange situationer, men egner sig bedst til afgrænsede lokalområder eller enkeltindsatser. Ved større plangreb vil den åbne, inddragende og netværksbaserede indsats kunne spille fallit. De stærke vil kunne sætte sig på dagsordenen, og de svageste grupperinger kan blive taberne. Derfor er det stadig fornuftigt, at der findes overordnede planer. De skal naturligvis ikke være strammere end højst nødvendigt. Rammer skal kun opstilles hvor det er tvingende nødvendigt, og hvor der er behov for rammer, skal de gøres så rummelige som muligt. Derfor er det godt, at der hele tiden sættes spørgsmålstegn ved planlægningens dogmer.

Dansk Byplanlaboratorium har været med til at sætte planlægningens dogmer til debat. Vi håber, at man i de kommende år vil kunne udvikle en planlægning, hvor de overordnede visioner kan forenes med en parathed til at planlægge for udfoldelse og kreativitet. Det gælder om at give plads til processer og rullende planlægning uden at tabe visionerne af syne. Vi ser frem til debatten og fornyelsen – blandt andet på den Europæiske Byplanbiennale i København.

PLANER FOR FREMTIDEN

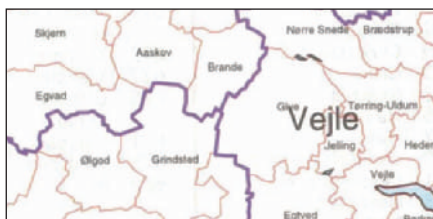
Hvordan tackler vi de næste to års arbejde på planområdet? Dette var overskriften for et seminar, Dansk Byplanlaboratorium afholdt i Middelfart den 19-20. april 2005. Omdrejningspunktet var opgave- og strukturreformens betydning for planlægningen i kommunerne. Der var 50 deltagere på seminaret. Størstedelen var kommunale planlæggere fra sammenlægningskommuner, men der deltog også enkelte konsulenter og amtslige planlæggere. Denne artikel tager udgangspunkt i nogle af diskussionerne på seminaret og en række gode råd fra deltagerne.

- HER ER GODE RÅD

UNDGÅ SOGNERÅDSPOLITIK

I de fleste af de nye større kommuner får politikerne nye roller. Det bliver fremover politikernes primære opgave at udtænke visioner for de nye kommuner. I takt med, at det politiske fokus flyttes, lægges en række opgaver over til planlæggerne, som således også må redefinere deres rolle. Fremover bliver det planlæggernes opgave at servicere politikerne i forbindelse med formuleringen af visioner og at tage sig af den praktiske sagsbehandling.

Det er planlæggernes opgave at klæde politikerne på til valgkampen, og det bør de begynde på allerede nu, da politikerne skal forholde sig til andet og mere, end de plejer. I valgkampen er det vigtigt, at politikerne undgår sognerådspolitik og i stedet taler om den nye kommune som en helhed. Det kan planlæggerne medvirke til ved at sætte den nye kommunes geografi på dagsordenen og sætte fokus på styrker og svagheder inden for den nye geografiske enhed.

INDDRAG AMTSLIGE MEDARBEJDERE OG BRUG DERES ERFARINGER AKTIVT

I forbindelse med opgave- og strukturreformen overtager kommunerne en række opgaver fra amterne. Inden for planlægningen gælder det især på miljøområdet og i forhold til det åbne land. Kommunerne bør allerede nu begynde at indtænke de nye opgaver som en integreret del af deres planlægning.

Det anbefales, at de nye kommuner forsøger at etablere et konstruktivt samarbejde med amtet i overgangsfasen og på længere sigt. Det er vigtigt at inddrage de amtslige medarbejdere i arbejdsgrupperne. Det skal ikke kun være cheferne, men også planlæggerne "på gulvet", som besidder de kompetencer, som bliver vigtige i de nye kommuner. Det gælder om at bruge deres viden og erfaringer aktivt, for de nye medarbejdere fra amtet kan løse nogle af de nye opgaver, som de nuværende kommunale planlæggere ikke føler sig klædt på til at løse.

CODE RÅD FRA DELTAGERNE

- Udarbejd en planmæssig hvidbog: status over "hvor står vi nu?"
- Skab ligeværdighed og respekt og dermed et fælles udgangspunkt.
- Etabler nye fælles pejlemærker.
- Inddrag amtslige medarbejdere og brug deres erfaringer aktivt.
- Ha' is i maven i forhold til de nye opgaver fra amtet.
- Gør planlægningen tilgængelig og forståelig.
- Synliggør de forskellige kulturer og skab et team.
- Læg vægt på processen, for den er vigtig både indadtil og udadtil.
- Formaliser samarbejdet med de nye nabokommuner og den nye region.
- Få planlægningen placeret tæt på de politiske beslutningstagere, dvs. højt oppe i hierarkiet.
- Undgå sognerådspolitik og sæt geografi på valgkampen.
- Tænk nyt angående form og indhold i forhold til den nye kommuneplan.
- Udform ærlige og realistiske planer.
- Genetabler det gode forhold til landbruget.

GØR PLANLÆGNINGEN TILGÆNGELIG OG FORSTÅELIG

Planlægningen tjener mange formål og har flere forskellige funktioner. Dels fungerer planlægningen som et operationelt og teknisk værktøj, dels skal den udtrykke en politisk vision og fungere som et formidlingsredskab i forhold til borgere og erhvervsliv m.fl. Planlægningen skal kunne mange ting, og det betyder, at plandokumenterne ofte bliver omfattende og meget abstrakte og komplekse.

Deltagerne på seminaret opfordrer til, at man i de nye kommuner gør en indsats for at gøre planlægningen forståelig og tilgængelig. Planlæggerne skal lære at orientere sig i forhold til deres målgrupper og formidle planlægningen til både borgere, politikere og erhvervsliv mm. På den måde kan planlæggerne vise, at de tager relationen til disse aktører alvorligt.

Den nye planstrategi og kommuneplan er et godt sted at starte, da det er planer, der skal fungere som et fælles grundlag for udviklingen i den nye kommune. Deltagerne anbefaler, at man i de nye kommuner tænker nyt i forhold til planernes form og indhold. Lykkes det, kan det være med til at forankre planlægningen lokalt og politisk og medvirke til en højere grad af interesse for planlægningen. Dette ejerskab kan være med til at placere planlægningen centralt i den nye kommune og danne grobund for den nødvendige fællesskabsfølelse.

LAV ÆRLIGE OG REALISTISKE PLANER

Ligesom planlægningen i princippet altid har burdet være tilgængelig og forståelig for alle, har det også altid været en målsætning at lave

ærlige og realistiske planer. Denne målsætning har dog ikke i sig selv været en garanti for, at der ikke er blevet lavet planer, der ignorerer de reelle forudsætninger og lover guld og grønne skove - eller værre endnu planer, som ikke er andet end tomme ord.

De nye kommuner skal betragtes som nye geografiske enheder. Som følge af den nye geografi, står de over for helt nye udfordringer. Derfor er det i denne situation særligt vigtigt, at kommunerne forholder sig til det nye udgangspunkt og tænker nyt, men stadig realistisk omkring de planlægningsmæssige muligheder, styrker og begrænsninger. Ellers bliver visionerne, strategierne og planerne for de nye kommuner ikke brugbare. Det handler om at træffe nogle valg og ikke mindst om at vælge fra. Planerne bliver kun ærlige og realistiske, hvis de nye kommuner satser på det, de hver især er gode til.

SYNLIGGØR DE FORSKELLIGE KULTURER OG SKAB ET TEAM

Rundt om i kommunerne eksisterer der forskellige kulturer og arbejdsgange, som er mere eller mindre synlige, formelle og formulerede. I forbindelse med kommunesammenlægningerne er udfordringen at synliggøre disse forskellige kulturer og få dem til at spille sammen i en ny organisation. Det handler om at sætte fokus og ord på de uskrevede regler, når det gælder pause- og telefonkulturer, håndteringen af medarbejdernes fejltagelser, det psykiske arbejdsmiljø, forholdet til privatliv og endelig graden af åbenhed omkring lønforhold og job- og karriereønsker internt og eksternt.

Det anbefales, at der i de nye kommuner gøres en hurtig indsats for at synliggøre de forskellige

kulturer og ryste medarbejderne sammen, så der kan skabes et team på tværs af eksisterende kulturer. Åbenhed og ligeværdighed er vigtige kodeord i denne proces. De enkelte medarbejdere bliver nødt til at skubbe de tidligere kommuneroller i baggrunden og koncentrere sig om at skabe et fælles fodslag. Der er ikke nogen, der skal være eller føle sig som lillebror og indordne sig under gamle regler.

Marie Louise Madsen,
Dansk Byplanlaboratorium

I løbet af efteråret 2005 har Dansk Byplanlaboratorium en række arrangementer med tilknytning til opgave- og strukturreformen - se bagsiden!

Dansk Byplanlaboratorium og Skov- og Naturstyrelsen opstarter snart et nyt netværk om kommuneplanlægning i overgangsperioden. Dette netværk sætter rammerne for erfaringsudveksling mellem kommunale planlæggere i sammenlægningsprocessen.

På Dansk Byplanlaboratoriums hjemmeside www.byplanlab.dk kan du finde PowerPoint præsentationer fra oplægsholderne på seminaret i Middelfart. På hjemmesiden kan du også finde en elektronisk udgave af pjecen "Kommuneplanlægning i en reformatid", som Dansk Byplanlaboratorium har udarbejdet i samarbejde med KL og Miljøministeriet.

SÅ ER DER OPBRUD!

Dette nummer af Byplannyt sætter fokus på "de nye byplanlæggere" eller "de unge, vilde tegnestuer", som de også er blevet kaldt. Idébureauer og lignende kalder nogle af dem sig selv. – Hvad er det de vil, som er anderledes? Er det metoderne, som er nye, eller har de også andre mål end den traditionelle planlægning har?

På den europæiske byplanbiennale i København, den 9. – 11. juni, "City Living – Living City", er de involveret i flere sammenhænge. 8 tegnestuer, der præsenteres på disse sider, afholder sammen en idéshop og en workshop. Længere inde i bladet interviewes Urban Task Force, der står for en særskilt aktivitet for unge planlæggere, "street creativity" mm., samt 2+1, der blandt andet har udviklet konceptet for "USE – Urban Stories of Europe".

Hvem skulle have troet, at gamle respekterede begreber som "fingerplan" og "helhedstanke" en dag ville blive beskyldt for på én gang at være stalinistiske og ærkekonservative? Unge arkitekter og planlæggere holder traditionen ud i strakt arm og ryster på hovedet. De vil noget helt andet og er parate til et brud. Deres første offer er Den Store Plan. Ud med den og alt hvad den indebærer af ensretning, kontrol og forsøg på at styre fremtiden. Næste offer er Den Store Arkitekt, som en gang for alle sætter sig ned og bestemmer, hvordan tusindvis af mennesker skal leve nu og i mange år frem.

På biennalen deltager otte unge tegnestuer under den forpligtende fælles titel *A New Future for Planning – Young Architects Show the Way!* De er valgt af tegnestuen UiD, ledet af

"Det vigtigste for os er at skabe mulighed for, at nye ting kan ske, og måske ligefrem fremprovokere dem"

Henrik Valeur og svenskeren Fredrik Fritzon, fordi de vil noget andet og tør gøre det. Da Valeur blev færdiguddannet på arkitekt-skolen i 1994 skulle alting puttes i kasser og underordnes stilarter og -ismer. "Det var simpelt hen et helvede. Jeg opponerer imod, at arkitekturen skal lukke tingene og udviklingen inde. Vi vil åbne planlægningen for alle

mulige andre fagområder og interesser – investorer, græsrodder, developere, politikere og brugere," siger den 38-årige arkitekt, der

"Jeg synes ikke, planlægning skal gå op i at "sikre sig", "undgå at" og "adskille", men hellere afprøve nye ting og nye muligheder og eksperimentere"

kalder Fingerplanen "lidt stalinistisk", fordi den er udtryk for planlægning, der ønsker at kontrollere, bestemme og definere. I princippet er det én mands hånd, der bestemmer hvordan en million mennesker skal bo.

"Problemet er, at man på forhånd mener at vide, hvad der er det rigtige. Måske skulle man være lidt mere ydmyg over for sine egne begrænsninger og perspektiver. Det vigtigste for os er at skabe mulighed for, at nye ting kan ske, og måske ligefrem fremprovokere dem. Målet med styringen må ikke være at låse os fast i en bestemt orden og bestemte idealer," siger han.

"Vi adskiller os fra den tidligere generation ved, at vi ikke tager udgangspunkt i arkitekturen og arkitekturhistorien. Traditionen interesserer mig ikke så meget. Det samfund, vi lever i i dag, skal bestemme, hvad planlægning er. Den gamle planlægning er indrettet på et samfund, der ikke længere eksisterer. Jeg synes ikke, planlægning skal gå op i at "sik-

re sig", "undgå at" og "adskille", men hellere afprøve nye ting og nye muligheder og eksperimentere."

Et godt eksempel på dogmatisk planlægning er Otto Krabbes Plads på Vesterbro. Folk ønskede sig vild, naturlig natur, men fik det ikke, fordi dogmet siger, at by og natur skal adskilles. Det virker helt uforståeligt på Valeur, som kalder sagen et eksempel på arkitekten som bedrevende person.

- Er hun ikke også det i kraft af sin uddannelse?

"Jeg taler om en anden måde at arbejde som arkitekt på, en ny rolle. På Otto Krabbes Plads skulle arkitekten have lyttet til beboerne og fundet ud af, hvordan man kunne inddrage dem i arbejdet med deres nye plads. Lytte og skabe noget, der forener ønskerne, men er bedre end hver enkelt del for sig. Det er svært nok."

Nu er 68-generationen ved magten, og de er glade for at tale om den særlige nordiske tradition. Den er dødkedelig, mener Valeur. Det hele handler om at se pænt ud og være problemløst. Det nye universitet på Amager er et supereksempel. "De har brugt alt deres energi på en finde den rigtige, pæne sten til facaden, og så laver de et fængsel indeni. Min egen generation er ikke meget bedre, men lige efter den er der faktisk en ny generation på vej, som ikke er bundet af traditionen. De er ikke så bange for at komme til at gøre noget forkert, og de er vokset op i en anden tid – efter murens fald og med internet, MTV og et internationalt udsyn."

BLANKSPACE

Blankspace udvikler analyser, koncepter, planlægningsstrategier og projektforslag i et samarbejde mellem to arkitekter, en kunstner og en antropolog. *Imagineering* er en pragmatisk og løsningsorienteret metode, der konstruerer alternative billeder af virkeligheden og tilhørende planlægningsredskaber. Metoden udpeger og udvikler potentialer i et sammenstød mellem videnskabelige, arkitektoniske og æstetiske betragtningsmodeller og værktøjer.

Blankspace har arbejdet med guldalderlandskaber, verdenshavne, motorveje, øsamfund og netværksbyer for blandt andre Vej-direktoratet og Statens Kunstfond.

[WWW.BLANKSPACE.DK](http://www.blankspace.dk)

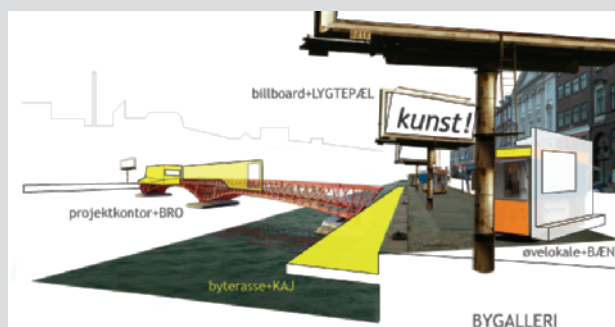

COPENHAGENOFFICE

Det arkitektoniske indgreb er COPENHAGENOFFICE's overordnede planlægningsstrategi. Arkitektens skala bliver vores redskab. Vi arbejder primært med strategiske planlægningsopgaver og bygningsopgaver, der bliver til via bruger-inddragende dialogprocesser, ofte med en multidisciplinær tilgang. Vi har en særlig interesse for det offentlige rum, den moderne urbane kontekst producerer.

Projektet Sydhavnens Kulturhus tænkes realiseret ved at udnytte den økonomi, som er bundet til masterplanens kvaliteter (nye broer, kaj, offentlige rum etc.). Igen gennem arkitektoniske indgreb i en lille skala, inkorporeres et kulturprogram, der er sensitivt over for dagligdagen i bydelen. – Se illustration.

[HTTP://COPENHAGENOFFICE.DK](http://copenhagencoffice.dk)

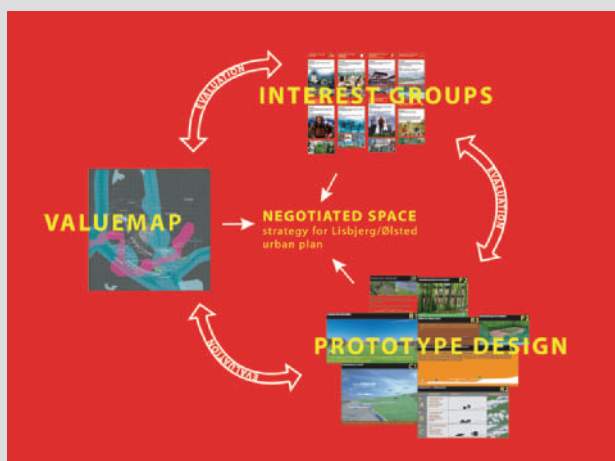

EFFEKT

Vi kalder det *visioneering*: EFFEKT arbejder med byudvikling og by-management, content produktion til computerspil-industrien (gamedesign af 3D-miljøer) og forskning. Forståelsesrammen er megatrenden oplevelsesøkonomi. Det betyder fokus på kultur- og oplevelsesstrategier for byer og regioner, og indebærer visioner for samarbejde mellem kultur, erhverv og uddannelse på byskalaniveau.

Innovation, vidensdeling og udforskning af digitale mediers potentialer er centrale elementer i alle projekter, vi indgår i. Et eksempel er I. præmieforslaget i den internationale arkitektkonkurrence om at udvikle vision og værdier til en New Town til 20.000 mennesker ved Lisbjerg, Århus – se illustration.

[WWW.EFFEKTDATA.DK](http://www.effektdata.dk)

MUTOPIA

MUTOPIA udvikler planlægnings- og arkitekturprojekter med fokus på brugerne. Fokus på brugerne, både funktionelt og oplevelsesmæssigt, er den fællesnævner for alle MUTOPIA-projekter, som vi kalder 'User Focused Design'.

Det indebærer bl.a. at inddrage brugernes kompetencer som grundlag. Brugernes viden og visioner bliver kortlagt, visualiseret og diskuteret ved hjælp af dialogbaserede redskaber og interaktive internetværktøjer, som vi løbende udvikler.

Et eksempel er 'Livsnerven' i Urbanplanen på Amager, hvor brugerne har formuleret idégrundlaget om en fælles infra-struktur og offentlige arealer, og efterfølgende præget projektets udvikling. – Illustration: Foranderligt byrum i Urban-planen

[WWW.MUTOPIA.DK](http://www.mutopia.dk)

Fra den unge tegnestue Copenhagenoffice, der også deltager i biennalen, høres samme angreb på den gamle skole og dens helheds-tænkning. "Vi tror ikke på den," lyder det kort fra arkitekten Simon Ingvartsen. "Vi tror ikke på absolutter, planer og helheder. Byen er sammensat af mennesker, huse og en lang række modsatrettede interesser. Man kan ikke formulere den ud fra en helhedstanke."

Tanja Jordan peger på et tydeligt slægtskab mellem de unge, nye arkitekter: "Vi er alle sammen interesserede i dialog, især med brugerne. Vi er ikke irriterede over, at de skal blande sig, tværtimod. Det er også en af forskellene på før og nu."

Copenhagenoffice tænker ikke i planer, men i den lille skala. De to arkitekter kalder deres arbejde "indsættelser" og bilder sig ikke ind, at arkitektur og planlægning kan ændre verden eller i sig selv skabe Den Gode By. Men de kan i hvert fald komme med nogle alternativer. Traditionel planlægning starter ofte med store problemer: "Vi mangler boliger!" eller "Vi vil støtte byens erhvervsliv!" Det er altid meget stort. Den lille tegnestue er derimod interesseret i mødet mellem forskellige mennesker og kulturer, i indvandringspolitik, i ghettoer for både rige og fattige, i mødet mellem provins og hovedstad. Begge er "opdraget" på skoler i udlandet (London, New York), hvor arkitekter forstår sig selv som ivrige problemløsere, der kaster sig ud i samfundets store debatter, modsat københavnerskolen, som er meget optaget af form.

Hvad betyder det i virkeligheden? Hvad laver de unge tegnestuer egentlig? Det korte svar er, at de først og fremmest *tænker*. De inviteres til at diskutere og få nye vilde idéer, til at skabe liv og til at tale med de mennesker, der skal bruge stederne, men når det kommer til selve udførelsen af idéerne, tager andre mere garvede over. Oftest af den gamle skole. Det har både Henrik Valeur og Copenhagenoffice erfaret.

Copenhagenoffice oplever, at man kan blive sat i bås som unge og vilde. "Det er som om bygherrerne tænker: 'Lad os nu bare få de vilde idéer. Så laver vi dem på vores egen måde.' Vi er glade for dialogprocesserne, men vi vil også gerne udføre dem i stedet for at blive

"Byen er sammensat af mennesker, huse og en lang række modsatrettede interesser. Man kan ikke formulere den ud fra en helhedstanke"

skåret af," siger Simon Ingvartsen. De blev inviteret til at indgå i en dialog med forvaltningen og brugerne om de 5.000 nye boliger i Sydhavnen. Spørgsmålet var, hvordan man får liv og kultur ind i den nye by? Kommunen tænkte straks i kulturhus, tegnestuen igen i den lille skala – kanalkanter, broer, bænke og lygtepæle kunne bruges til at sprede kulturen ud i hele området. "Vores bud var at droppe sådan-plejer-vi tanken. Broerne skulle være

"Det er ret typisk, at planlæggere først kommer i tanke om liv og kultur, når alt er færdigt. ... Man må gøre brug af området, før der overhovedet kommer en by. Der ligger altid noget andet i forvejen, som man kan begynde med"

en slags levende broer med hver sine forskellige rum. Kajerne skulle være opholdsrum med tribuner, skateboardbaner, og enhver lygtepæl skulle være en reklamefinansieret billboard og udstillingssted," siger Simon Ingvartsen.

Tanja Jordan: "Det er ret typisk, at planlæggere først kommer i tanke om liv og kultur, når alt er færdigt. De opdager, at folk pendler til og fra, og stedet er dødt. Man må gøre brug

af området, før der overhovedet kommer en by. Der ligger altid noget andet i forvejen, som man kan begynde med."

Men i Sydhavnen ender det nok alligevel med det sædvanlige kulturhus.

På samme måde var UiD inviteret til den nye by Trekroner af Roskilde Kommune. Opgaven var at høre folks mening, gøre det fra begyndelsen og gøre det utraditionelt. Valeur blandede folk fra vidt forskellige interessegrupper med hinanden: kommunens folk, menighedsrådet, livsstilsgrupper, unge, naturfolk etc. De fem grupper blev ledet af hver sin unge tegnestue, og de begyndte med uderummene i stedet for bygningerne.

"Resultaterne var gode og varierede, som de bliver, når der ikke er én, der tænker og tegner det hele," siger Henrik Valeur. I hvert fald lige indtil de blev sendt videre til kommunen, hvor en anden gren af forvaltningen med andre idéer tog over. Det første, den gjorde, var at hyre sin egen landskabsarkitekt, som lavede en enkeltmandsplan. Sammenhængen, de, ensartet og helt efter bogen.

"Det dumme, man kan gøre, er at give folk forventninger om indflydelse og så tage forventningerne fra dem. Det virker som en boomerang. Men alt går alligevel i retning af indflydelse, så man kan lige så godt være med i forkanten af den udvikling end komme halssende bagefter, typisk for planlæggere," siger Henrik Valeur.

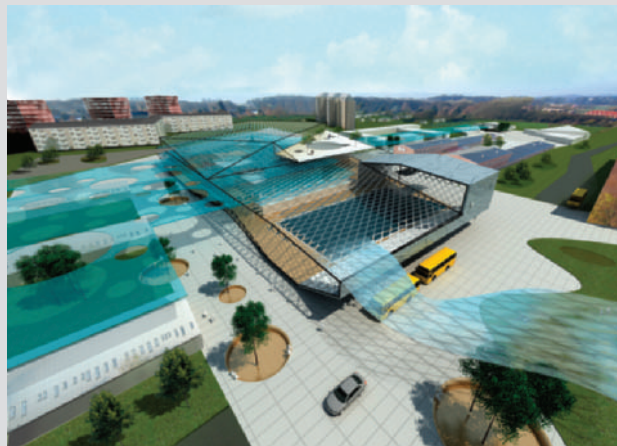
Pernille Stensgaard,
journalist og forfatter

NORD

Hands up! er titlen på NORDs workshop. Betegnelsen dækker over en række 'proces-værktøjer' som aktiverer de incitament, parterne i et projekt besidder. Projektet udvikles derved i relationen mellem en ideal proces og en real proces ved at udstikke visionære rammer som responderer på konkrete behov og ønsker. NORD arbejder med arkitektur, by- og landskabsplanlægning, proces- og brugercentreret design samt samfundsrelateret research.

Vi arbejder p.t. bl.a. med skoleudvikling i Gentofte Kommune, udstillingsprojektet 'Oilism' på Sørlandets Kunstmuseum i Norge, en ny handlingsmodel for socialt boligbyggeri og et undervisningskoncept om byen for folkeskolerne. III: Nyt bydelscenter - visionsplan for Nørremarken i Vejle.

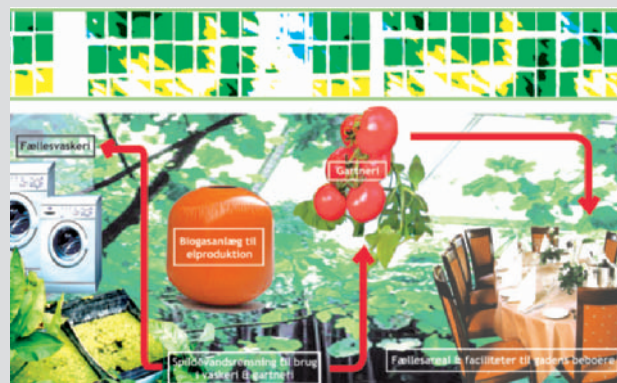
WWW.NORD-WEB.DK

STUDIO FORCE4

Force4 er en tværfaglig design og arkitekt tegnestue. Vi arbejder med samspillet mellem arkitektur, samfund og brugerens oplevelser og værdier. Vi søger at løse vores opgaver i et forum, hvor inddragelse af eksperter uden for fagets grænser er med til at skabe helhedsorienterede løsninger. Vi prioriterer analyse- og research-fasen højt i alle vores opgaver - det er vores måde at gøre os fri for vanetænkning og sikre faglig udvikling.

WWW.FORCE4.DK

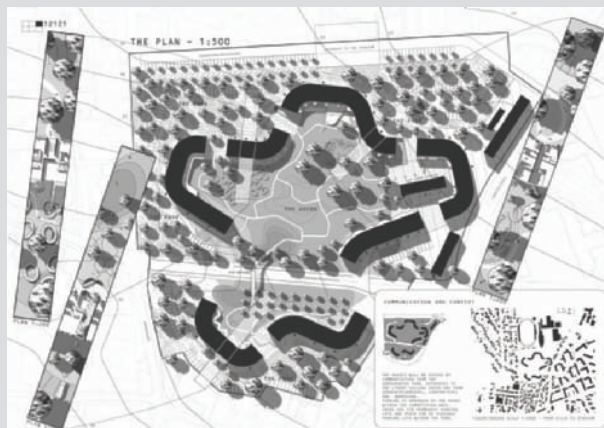

TESTBEDSTUDIO

Vi arbejder med en analytisk tilgang, som kombinerer innovative ideer med pragmatiske løsninger, så situationer, som i dag er problematiske, vendes til noget positivt. Vi kalder det Aikido-metoden.

Til at løse byplanlægningsopgaver har vi bl.a. udviklet analyser og designkoncepter med følgende temaer: Open Community – planlægning af naboskaber og udformning af boliger til bestemte målgrupper, Shrinking Cities – skrumpende byer og kommuner under afvikling, Shared Space – dele med i stedet for at dele op, Triple Helix – innovationsmiljøer og byudvikling. Illustration: The Lyngby Village Green. Forslaget er et eksempel på open community konceptet.

WWW.TESTBEDSTUDIO.COM

UID

UiD udvikler redskaber til demokratisering af planlægningsprocesser, hvor alle interessenter involveres i hele forløbet for, gennem gensidig inspiration, at skabe resultater, som er mere end summen af de enkelte interesser. Som konsulenter for Roskilde Kommune i byudviklingen af Trekroner Øst arrangerede vi en 5 dages workshop, hvor bredt sammensatte grupper skabte forslag til fremtidige byrum. Sammen med metascapes.dk udviklede vi desuden en internetbaseret 4D+ model, som muliggjorde en direkte og kontinuerlig dialog mellem planlæggere og brugere. Endvidere udarbejdede vi en I:I model, som ville give fremtidige beboere mulighed for at orientere sig i den nye bydel, inden den var realiseret.

HTTP://UID.DK

København har fået sin helt egen indsatsstyrke – Urban Task Force. En uafhængig forening, der på eget initiativ vil skabe nyt liv i byen. I første omgang har de slået sig ned i Sydhavnen, hvor de iværksætter workshops for områdets beboere og studerende fra både korte og lange videregående uddannelser. Selv kalder de det ”urban interaktion og procesdesign”. På byplanbiennalen i København står Urban Task Force for ”Street Creativity” mm.

BYENS UDRYKNINGSHOLD

Adressen er Borgmester Christiansens Gade 55. Her mellem high tech bæltet med kendte som Ericsson og Sonofon, den idylliske fiskerihavn og de endeløse boligkarreer med en hyppig forekomst af Fakta og Netto, har Urban Task Force slået sig ned. Bygningen er en af Sydhavnens sidste efterladte fabrikker, der med sine tre etager har plads til en arkitekt og hans tegnestue, de tre mænd og en enkelt kvinde i Urban Task Force og et par nyudklækkede designstuderende, der prøver lykken med eget firma. 780 kvadratmeter rustikke lokaler, hvor der på hver sin måde arbejdes med kreativitet til lyden af en

”Vores opgave er at hjælpe til med at afdække nogle af de potentialer, som er blevet overset, og dernæst dyrke dem”

evig drønen fra bilerne på Sydhavnsgade, der løber lige udenfor.

”Ja, det er noget lidt andet end Krøyers Plads,” siger Jan Lilliendahl Larsen, og henryder til dengang adressen hed Strandgade 100b med café Luftkastellet og havneløb som nabo, og navnet var Supertanker. Foreningen, der på græsrodsniveau slog sig ned på et af byens hotspotsteder, for at skabe debat og liv omkring udviklingen af havnen. I dag er foreningen nedlagt, men metoderne og to af de gamle supertænkere – Jan Lilliendahl Larsen og Jens Brandt – er stadig de samme.

”Vi kunne jo se, at mange af de eksperimenter og workshops vi afholdt i Supertanker om havnen, er nogle metoder, man kan bruge mange andre steder. Og havnen er nok

noget af det mest komplekse at arbejde med her i byen, så på den måde har vi fået vores ilddåb,” siger Jens Brandt.

”URBANT PROCESDESIGN”

’At skabe nyt liv i byen og i debatten om byens udvikling’, må jo siges at være nogle fornemme formålsparagraffer for en forening, der kører på en blanding af frivillige kræfter og svingende indtægter fra fonde og fra workshop-arrangementer rundt omkring i landet. For der findes jo mange andre, både offentlige som private initiativer, der forsøger det samme. Men spørger man holdet bag Urban Task Force skiller de sig alligevel ud.

”Det helt specielle ved os er, at vi rykker tidligt ud, og at vi bor i det område, vi snakker om. I stedet for bare at sidde på tiende etage i vores elfenbenstårn og snakke om de her spændende områder i byen, der i forskellige faser venter på at blive udviklet, så indtager vi områderne fysisk. På den måde er vi med til at udvikle den kreative debat, så den ikke kun foregår afsondret fra byen. Kreativitet er nemlig ikke kun Hitman eller en anden økonomisk succeshistorie, det er også hverdagens og gadehjørnernes kreativitet. En diskussion som slet ikke er landet, og som vi forsøger at skabe,” lyder det fra Jan. Det henviser til, at Urban Task Force var én af hovedkræfterne bag en nyligt afholdt konference om Københavns kreative potentialer med overskriften ”Kroner og Kreativitet”.

De fleste aktiviteter er dog forbeholdt Sydhavnen, hvor urbanisternes kreative diskussioner har udmøntet sig i fem workshops, der tog udgangspunkt i de temaer, de lokale mente var vigtige for Sydhavnen. Det var en

såkaldt visionsworkshop for ankerpersoner fra forskellige dele af Sydhavnen, efterfulgt af flere workshops for studerende – især fra RUC, ITU, Københavns Universitet og Arkitektens skolen. Ligesom de også har holdt et dialogmøde om ”Sydhavnens genforening” i samarbejde med det lokale erhvervsnetværk. Mange arrangementer, hvor målet ifølge initiativtagerne først og fremmest handler om at stille spørgsmål og sætte en proces og en udvikling i gang.

”Det vi laver er urbant procesdesign. Det vil sige, vi stikker en finger i jorden, og finder ud af, hvad der præcis skal til for at

”... vi stikker en finger i jorden, og finder ud af, hvad der præcis skal til for at skabe mere liv i denne her del af byen”

skabe mere liv i denne her del af byen. Ud fra den viden vi får, prøver vi så at skruer en proces sammen, som gerne skulle nå nogle mål. Hvor det oplagte mål her i Sydhavnen er at knytte den nye og gamle bydel sammen. Prøve at skabe så meget af det, man kan kalde positiv afsmitning. Altså, at sjælen i den eksisterende del af Sydhavnen går over og skaber liv i den nybyggede del af Sydhavnen. Og omvendt. Vores opgave er at hjælpe til med at afdække nogle af de potentialer, som er blevet overset, og dernæst dyrke dem,” lyder det fra Martin Frandsen.

MERE END BLOT SNAK

Entusiasmen fejler bestemt ikke noget, når man sidder med de fire urbane task force

bænket omkring ellipsebordet i et af den gamle fabriks små aflukker. Spørgsmålet er bare om snakken, diskussionerne og debatterne i sidste ende fører til noget? Får beboerne i et af Københavns lavindkomstområder reelt noget ud af at gå til workshops med ruc'ere, byplanlæggere og tilflyttere? Og omvendt?

"Det mener vi, at de gør. For vores succeskriterium handler om at skabe et lokalt netværk af personer, der er koblet til forskellige projekter. Hvilket allerede er sket som følge af vores visionsworkshop. De netværk vi etablerer nu, vil vi så forblive i kontakt med, selvom vi rykker andre steder hen i byen. Ligesom vi også måler vores succes ud fra konkrete projekter. Det kunne for eksempel være et nyt Luftkastellet for folk i Sydhavnen. Vores hensigt er så ikke, at vi nødvendigvis selv skal etablere sådan et sted, men sætte en proces i gang, gerne via midlertidige installationer i byens rum," lyder det fra Jan Lilliendahl Larsen.

"Ja, og så er et af de mere synlige resultater jo den del af det offentlige rum, der hedder pressen. Vi er i hvert fald i fuld gang

"At skabe nyt liv i byen og i debatten om byens udvikling", må jo siges at være nogle fornemme formålsparagraffer "

med at skabe en anden opmærksomhed omkring Sydhavnen, og det er også en meget væsentlig del af både processen og succesen," mener Jens Brandt.

Holdets næste projekt bliver en række workshops og arrangementer i forbindelse

med årets Europæiske Byplanbiennale.

"Vores bidrag kommer til at bestå af en række sessions, som forløber både før og under biennalen, hvor vi beder studerende, kunstnere og professionelle om at komme med deres eksempler på et stykke "street

"Det helt specielle ved os er, at vi rykker tidligt ud, og at vi bor i det område, vi snakker om"

creativity". Det vil sige den form for hverdagskreativitet, som de selv synes bidrager positivt til byen. Derefter iværksætter vi en tredages workshop efterfulgt af en masterclass, hvor workshoppenes deltagere får lejlighed til at diskutere med nogle af biennalens hovedtalere som f.eks. Coor Wagenaar fra det Technische Universiteit Delft. Det hele resulterer i et charter, som bliver diskuteret på biennalens sidste dag," fortæller Jens Brandt forventningsfuldt.

Camilla Lærke Mors,
journalist

URBAN TASK FORCE WWW.SUPERTANKER.INFO

Hvem: Arkitekt maa Jens Brandt, geograf og Ph.d. studerende Jan Lilliendahl Larsen, sociolog Martin Frandsen og i øjeblikket praktikant Ane Tonnesen – specialestuderende fra RUC.

Hvordan: En urban "indsatsstyrke", der over en kortere eller længere periode bor i det område, som holdet ønsker at sætte spotlys på. Første tiltag er Sydhavnen.

Formål: At skabe mere liv i byen – med udgangspunkt i de oversete og til tider kontroversielle områder i København via debatter, workshops og konkrete projekter.

Målgruppe: Alle, men retter sig især til områdets beboere, studerende med interesse for byudvikling og byens urbane kultur- og fagfolk.

Økonomi: Der søges penge via fonde sideløbende med aktiviteter ud af huset – det vil sige som professionelle iværksættere af workshops på for eksempel uddannelsesinstitutioner.

Man kan se mere om Urban Task Force og deres aktivitet på Byplanbiennalen på: www.cityliving-livingcity.org/use/red-presentations.php - tryk 'street creativity'

2+1 GÅR TIL KONCEPTERNE

Idébureauet 2+1 har de seneste år har været en aktiv bidragsyder til byplanrelaterede visioner for blandt andet Sydhavnen i København og en grøn identitet til Beder-Malling-Ajstrup ved Århus. På byplanbiennalen i København har de bidraget med udvikling af konceptet for "USE - Urban Stories of Europe". Desuden står de for en workshop om erhvervsbyggeriet og -arkitekturen på havnen.

Sidste år udkom den eneste danske bog, der er skrevet om den verdensberømte arkitekt Rem Koolhaas. Forfatteren er Rasmus Rune Nielsen, medindehaver af 2+1, og det synes derfor naturligt at spørge ham, om der er en sammenhæng mellem 2+1's arbejde og Koolhaas' markante synspunkter om arkitektur og planlægning.

Rasmus Rune Nielsen: "Koolhaas er interessant, fordi han er et crossover-fænomen. Han er arkitekt, forfatter, kritiker, journalist og filmmager. Han har et forhold til sin samtid, som både er accepterende og kritisk. Han er åben over for nye betydninger og muligheder, men han falder ikke på knæ for dem. Åbenhed afløses af analyse, som udleder et koncept, der så skubber tingene i en anden retning. Hans begreb *The generic city* er udledt af noget konkret, der foregår. Begrebet skaber så furore. Koolhaas ser et potentiale i det, ingen før har set et potentiale i."

Mike Lippert, den anden partner i firmaet 2+1, betoner også Koolhaas' evne til at fortælle: "Verden er kompleks, men ved, som Koolhaas, at skabe nogle klare billeder af den, gør man det muligt for alle at være med i en diskussion om nye perspektiver."

FORTÆLLINGEN FØR FORMEN

Modsat mange arkitekter, der først og fremmest beundrer Koolhaas for hans formgivning, ser 2+1 altså nok så meget et potentiale i den måde, Koolhaas arbejder på. Faktisk ligger den ikke langt fra deres egen. Rasmus Rune Nielsen: "Vi starter altid med afklaring og med at formulere ambitioner. På baggrund heraf skaber vi et koncept, et fælles fodslag, der rent faktisk skal få folk til at arbejde mod det samme mål. Man ser for ofte, at projekt-koncepter er for løse. "Liv i gaderne" for eksempel, hvad betyder det? Når konceptet

"Vi starter altid med afklaring og med at formulere ambitioner. På baggrund heraf skaber vi et koncept, et fælles fodslag, der rent faktisk skal få folk til at arbejde mod det samme mål"

er formuleret, producerer vi kommunikation, skriver artikler, laver film, osv. Her trækker vi på vores erfaringer fra Danmarks Radio."

I forhold til mere traditionelle bygge- og planlægningsprocesser indskyder 2+1, med

deres kommunikerende koncepter, et led mellem programmet, der oftest er konkret problemformulerende, eventuelt krydret med nogle meget luftige visioner, og så formgivningen, der entydigt peger på en løsning. Deres koncepter er præcist billedskabende, de angiver en retning mod løsningen, så folk kan samles om en fælles vision. Men de er samtidig tilstrækkeligt åbne til at kunne generere mange forskellige formmæssige løsninger. Mike Lippert: "Vi gør det, vi er gode til. Vi er ikke så gode til at tegne, men til gengæld kan vi arbejde med kulturelle sammenhænge og konceptualisere dem på nye måder, skabe sammenhænge og afprøve dem. Der skal rygstød til, for at koncepter kommer ud ad døren. Det kan en film, der får folk til at grine og dåne. For os kommer fortællingen før formen."

Et eksempel på, hvad et koncept kan indeholde, kan man finde blandt de tre diskussionsoplæg, 2+1 er ved at forberede til den europæiske byplanbiennale. Under titlen *Use religion*, har 2+1 lavet en dokumentarfilm, som introducerer den islamiske kultur til planlæggerne. Med dette indlæg håber 2+1 at kunne hæve diskussionen over den mængde af intetsigende plusord, man ellers oplever. Det gælder for eksempel visionen om *mangfoldighed*. Hvorfor eller rettere hvordan ønsker vi mangfoldighed? Er det bare en variation af facader. Hvad gør vi, når den bliver besværlig, for eksempel når den islamiske kultur skal manifesteres fysisk i form af moskeer?

INTEGRATION FØRER TIL BYUDVIKLING

For at kunne fremkomme med et fængende koncept, må man forsøge at forstå nye brydninger og bevægelser. Når det handler om storbyen, er en af de største udfordringer, ifølge 2+1, integration. Dette er et gennemgående tema i 2+1s arbejde som startede allerede på studierne ved Moderne Kultur og Kulturformidling.

I sidste ende mener 2+1, at byplanlægning er et af flere redskaber til at støtte byens liv. Et eksempel på, hvordan ønsket om integration kan føre til byudvikling, er et

”Borgerinddragelse ... Du skal lytte til, hvad de siger. Og du skal bringe det videre, det vil sige udlede det, som har et potentiale... Du skal have et mod til at påpege det, du synes er centralt, og så sælge det budskab... Det handler om modet til at sige noget nyt, som kan sætte nye ting i værk”

projekt, 2+1 arbejder på for GAM3, en ung organisation, der arrangerer street-basket for unge københavnere, heriblandt mange 2. generations indvandrere.

Da man ikke kan spille street-basket mere end 4 måneder om året i Danmark, har to af de unge spillere foreslået et indendørs-

sted i en fabrikshal på Enghavevej. 2+1 er så med til at udvikle et koncept for dette sted, og det er typisk for deres bidrag, at de har medvirket til at trække projektet ud over den arkitektoniske udfordring, der ligger i at indrette en hal. En af naboerne til hallen er Copenhagen Skatepark. Der findes altså allerede en street-kultur i området. Dette bygger GAM3 og 2+1 videre på i et koncept for udviklingen af hallen og dens omgivelser, som har titlen Street Mekka. Projektet starter med en brugerproces, hvor behovene og ønsker opstilles. Denne kick-startes blandt andet med en film, der handler om de to unge drenge, der fik ideen til den nye hal. Herefter følger en række workshops, hvor også arkitekterne fra tegnestuen Plot deltagere.

VI ER IKKE TOTALE DEMOKRATER

Street Mekka-projektet er et af mange eksempler på, at brugere i dag inddrages i planlægningsprocesser. Her er det stærke koncept netop et redskab, der gør det muligt for en bred gruppe af interessenter at bidrage konstruktivt, og som kan forhindre, at man ender med laveste fællesnævner. Det sidste har Rasmus Rune Nielsen en meget klar holdning til: ”Borgerinddragelse er ikke bare at lukke nogen ind i et rum, og så har du hørt på dem. Du skal lytte til, hvad de siger. Og du skal bringe det videre, det vil sige udlede det, som har et potentiale. Der skal være en balance, hvor du ikke falder fuldstændig på

knæ for enhver form for demokratisering. Du skal have et mod til at påpege det, du synes er centralt, og så sælge det budskab. Vi er ikke totale demokrater, der mener at enhver form for stemme er lige gyldig. Det handler om modet til at sige noget nyt, som kan sætte nye ting i værk.”

Lene Dammand Lund,
arkitekt MAA, MBA

IDÉBUREAUET 2+1

WWW.2PLUS1.DK

Værdier: Værdi er at skabe mening for andre

Mantra: God kommunikation er evnen til at skabe mening og sammenhæng – og fortælle, så folk får lyst til at lytte
Identitet: Vi måler os på de resultater, vi skaber for vores kunder.

2+1 er grundlagt af Rasmus Rune Nielsen og Mike Lippert, som har en baggrund fra kommunikationsbranchen og Danmarks Radio. Begge er uddannede i Moderne kultur & kulturformidling på Københavns Universitet.

Man kan se mere om USE på Byplanbiennalen på:

www.cityliving-livingcity.org/use.php

Klip fra filmen "Use religion"

KORT NYT

KALENDEREN

Kalender over DB's arrangement kan ses på DB's hjemmeside www.byplanlab.dk/kurser/index.html. Andres arrangementer vedr. planlægning kan ses på hjemmesiden under www.byplanlab.dk/plandanmark_kalender/index.html. Begge opdateres løbende.

Nyheder af interesse for BYPLANNYTs læsere, meddelelser om arrangementer mv. kan sendes til at@byplanlab.dk

Masteruddannelser

Der tilbydes følgende masteruddannelser på planlægningsområdet til efteråret. Kontakt straks uddannelsesstederne, der kan være intro-møder og tilmeldingsfrist:

* *Landdistriktudvikling og landskabsforvaltning.*

Afdeling for By og Land, Center for Skov, Landskab og Planlægning, Den Kongelige Veterinær og Landbohøjskole. www.kvl.dk.

* *Kulturmiljø og landskabsanalyse.* Aarhus Universitet i samarbejde med Arkitekt-skolen i Aarhus. www.au.dk/da/evu/katalog eller http://aarch.dk/arkitektskolen_aarhus_masteruddannelse

* *Strategisk byplanlægning.* Kunstakademiets Arkitektskole. <http://www.karch.dk/CBP>.

Finn Kjærdsdam ny rektor for Aalborg Universitet

Finn Kjærdsdam er 61 år og har været ansat ved Aalborg Universitet siden 1975. Han er selv uddannet som landinspektør og er professor i fysisk planlægning ved Aalborg Universitet, hvor han i 16 år har fungeret som dekan for Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet.

Øget ghettoisering

Tendensen til ghettoisering i de almene boliger er stigende. Andelen af tosprogede i Akacieparken i Valby er steget fra ca. 20 % for 10 år siden til over 70% i dag. I Vollsmose har andelen af tosprogede nu passeret de 70, trods den store indsats de seneste år, og kommunen har opgivet at satse på at ændre beboersammensætningen.

I 1995 var 23,7% af beboerne i Københavns Kommunes almene boliger indvandrere eller efterkommere fra tredjelande uden for EU. I 2005 er tallet 40,1 %, ifølge en undersøgelse fra Københavns Kommune. (*Information* 31-3-05 og 10-5-05)

Ghetto-udspil 1

Jørgen Nue Møller, formanden for regeringens ghettoudvalg "programbestyrelsen", har foreslået, at man også i Danmark overvejer nedrivning af almene boliger under visse omstændigheder. Hovedformålet er at skabe plads til erhverv og offentlige institutioner, og til boliger med andre ejerformer. Det forudsættes, at der i området ikke er boligmangel, og det skal ske som led i en samlet plan. Intentionen er at skabe et område med blandede funktioner i stedet for et rent boligområde. Hvor der er boligmangel, som i København, bør kommunen overveje at bygge flere almene boliger for at lette presset på områderne med de store problemer. (*Berlingske*, 23-4-05)

Ghetto-udspil 2

Regeringen har offentliggjort et nyt integrationsudspil. Et element er initiativer til modvirkning af ghettoisering (*Information* 12-5-05):

* Der skal afsættes flere penge til renovering

* Nedrivning af boliger kan i meget begrænset omfang blive aktuelt

* De fattigste kan få flyttehjælp, hvis de vil væk fra et ghettoområde

Ghetto-udspil 3

Boligselskabernes Landsforening (BL) har offentliggjort en plan på 15 punkter, der skal løse problemerne i de belastede boligområder. Planens realisering vil koste godt 8 milliarder kr. over de næste 5 år, og de skal hentes i boligselskabernes egen 'Landsbyggefonden'. Det er socialministeren, der skal afgøre, om pengene i fonden må bruges til dette formål. Hun vil nu indkalde partierne bag boligforliget til forhandlinger herom. Planen omfatter

- initiativer, der skal forbedre miljøet og

mulighederne for beboerne (tryghedskorps, viceværter på arbejde om aftenen, flere fritidstilbud til de unge, uddannelses- og jobcentre lokalt, nye ansatte til uddannelsesvejledning mm samt til at hjælpe beboere ind på arbejdsmarkedet, butikker, erhverv og institutioner ind i boligområderne)

- initiativer direkte til ændring af beboersammensætningen (flyttehjælp til familier, der vil flytte ud, huslejerabat til indflyttere, der ikke er på overførselsindkomst, konvertering af enkelte blokke til ejerlejligheder, nye boliger til ældre, handicappede og unge)

(*Berlingske* og *Jyllandsposten*, 11.5.05)

Ghetto-udspil 4

Socialministeren vil sammen med Boligselskabernes Landsforening (BL) oprette en database, der skal synliggøre de almene boliger, der står tomme. Målgruppen er de ressourcestærke, der ofte ikke ved, at der er mange ledige lejeboliger i den almene sektor. (*Jyllandsposten* 6-5-2005)

Reaktioner

Ifølge seniorforsker Hans Skifter Andersen fra SBI er problemet ikke den skæve beboersammensætning, men de sociale problemer, som den medfører. "Hvis boligområdet ellers fungerede godt, ville det i princippet være ligegyldigt, om der boede 40% indvandrere eller 60%." Det gælder om at få fjernet de alvorligste problemer – ikke mindst kriminaliteten blandt børn og unge. (*Berlingske*, 10-5-05)

Venstres medlem af integrationsudvalget Eyvind Vesselbo siger om BL's forslag: "Det er ikke noget, der rykker. Man skal forstå, at dette ikke blot er et socialt problem, men et socio-kulturelt problem." De, der bliver boende i ghettoerne, gør det af lyst, ikke af

nød...”fordi de er en del af en subkultur – Lille Tyrkiet, Lille Afghanistan osv.” (*Information* 11-5-05)

Professor John Andersen fra RUC kalder det politisk fattigdom at rive boliger ned. Det er tekniske løsninger på sociale problemer. Hans Skifter Andersen ser nedrivning som en del af løsningen, hvis kommunen kan tilbyde alternative boliger. Regeringen bør desuden erkende, at der er ghettområder, der ikke kan udvikles til et blandet boligområde. Eksempelvis Mjølnerparken. Her må man forsøge at få områderne til at fungere så godt som muligt, som de er nu. En helhedsindsats er afgørende, hvis man vil gøre op med ghettoerne, understreger han. (*Information*, 12-5-05)

TIPS

”Byer og Bypolitik”

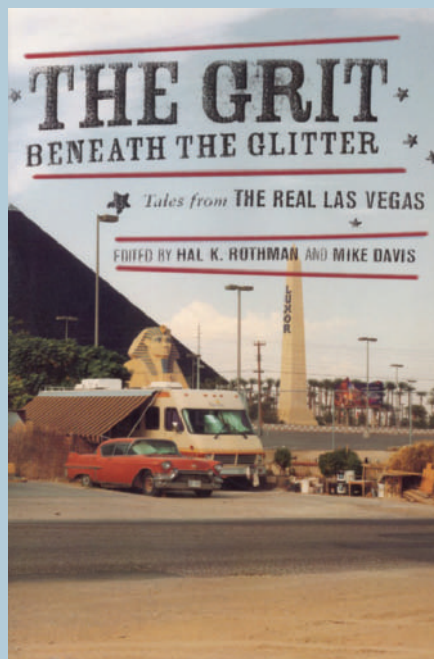
- er temaet for nr. 2/2005 af bladet ”Salt”. Læs blandt andet Hans Thor Andersen om ”globalisering og byernes ensliggørelse” – klip fra førstepræmien i Arkitektskolens konkurrence - John Andersen fra Roskilde Universitetscenter og Jan Lilliendahl Andersen om byudvikling, social udstødning og demokrat i – Lars Gemzøe om sammenhængen mellem social balance og udformningen af de offentlige rum.

CITATER

Venstres integrationsordfører, Eyvind Vesselbo: ”Regeringens pakke vil overhovedet ikke kunne ændre sammensætningen af ghettoerne.” (*Berlingske* 28-3-05)

”...så hvis der ikke gøres noget drastisk, så vil du inden for fem-seks år i realiteten kunne sige, at den almene sektor bygger for tyrkere og tabere,” siger Søren Pind. Han opfordrer derfor til at sætte gang i salget af de almene boliger og kæder boligpolitikken sammen med indvandringen. Jo færre almene boliger, jo sværere vil det for fremtiden være for indvandrere at få et opholdsgrundlag, lyder logikken. (*Berlingske*, 9-5-05)

PUBLIKATION

The Grit Beneath the Glitter: Tales from the Real Las Vegas

Edited by Hal K. Rothman & Mike Davis
University of California Press, 2002. 388 sider

Al litteratur om Las Vegas har indtil nu handlet om kasinoer og mafiabosser på 'The Strip' (kasino-hovedgaden). Med 'The Grit Beneath the Glitter' tages et forfriskende opgør med netop denne myte om Las Vegas som Sin City. I en række essays sættes der fokus på byens knap 1.5 millioner faste indbyggere og deres forsøg på at føre en normal tilværelse i skyggen af verdens centrum for konsumtion og underholdning. Med 6000 nye borgere hver uge er spille-mekkaet i Nevadas ørken USA's hurtigst voksende by. Tilflytterne tiltrækkes af lave skatter, lav arbejdsløshed og det milde klima. Som det siges i undertitlen, 'Tales from the Real Las Vegas', tages læseren ud af kasinoet og præsenteres for de ellers ukendte beretninger om eksempelvis den stærkt organiserede fagforening eller den massive luftforurening. Når den centrale planlægning mangler, og når den urbane udvikling styres af den kapitalstærke kasinoindustri, kommer befolkningen til at lide under vandmangel, utilstrækkelig infrastruktur, mangel på skoler og hospitaler samt store problemer med ludomani, alkoholisme og prostitution. 'The Grit Beneath the Glitter' tilbyder et interessant og nærværende indblik i hvilke konsekvenser det har – økonomisk, politisk, socialt, moralsk og miljømæssigt –, at byer udvikler sig i et så højt tempo, som det er tilfældet med Las Vegas, og uden overordnet planlægning.

”Vi kan ikke have, at de kommende 98 kommuner forvalter lovgivningen på hver deres måde over for landbruget. Vi må have en stærk styring gennem lovgivningen. Det er vi nødt til, når vi ikke længere har det regionale mellemlid i form af amterne.” (Venstres miljø-ordfører, Eyvind Vesselbo, *Information*, 23-5-2005)

Professor og tidligere chefplanlægger i Hamborg, Egbert Kossak: Det er planlæggernes opgave at opdrage både politikere og investorer! (på konferencen Visioner ved vand, 15. april på Holmen)

”Hvorfor kan man ikke helt lade systemerne, hierarkiet og forsvarsmekanismerne falde til jorden og i stedet tænke på, hvilke muligheder den nye kommunegeografi giver os. Hvorfor ikke starte med det planfaglige... Det handler ...mere om, at skabe nogle ideer for den fælles planlægning, end det handler om at administrere sig ud af et bureaukrati.” (Dennis Lund, leder i Byplan 2/2005)

SEND TIPS OG CITATER!
Vi trækker lod om vin blandt dem, vi bringer.

DBs EFTERÅRSPROGRAM 2005

Oversigten opdateres løbende på Dansk Byplanlaboratoriums hjemmeside www.byplanlab.dk hvor tilmelding til arrangementerne kan ske online. Her kan du også tilmelde dig vores elektroniske nyhedsbrev, så du får besked, hver gang der lægges nyt ind på hjemmesiden.

MILJØVURDERING AF PLANER

Seminar 22.-23. juni i Vejle

Gentagelse af seminaret fra marts, som var overtegnet.

Se programmet på DB's hjemmeside:

www.byplanlab.dk/kurser/miljoevurderinger_juni_05.htm

FRA FORSTÆDERTIL STORBYREGION

Hovedstadsseminar 8. september.

Nye opgaver kræver sagkundskab og samarbejde på tværs af kommune- og faggrænser. De kræver også, at tidligere tiders skel mellem offentlig og privat nedbrydes. Hvem sætter dagsordenen for byudvikling og bykvalitet i dag, og hvordan kan Hovedstadsområdet kommuner udnytte og supplere hinanden? Seminaret vil tage udgangspunkt i de deltagende kommuners aktuelle planlægnings spørgsmål inden for temaerne bolig og erhverv. Arrangeres i samarbejde med SBS.

NYE HVERDAGS-BYRUM

Besigtigelseskursus 19.-20. september i Hovedstadsområdet. København arbejder med en handlingsplan for byrum. Vi tager på tværs af et par bydele og får indtryk af, hvordan man ud fra tre temaer arbejder med fornyelse af forskellige typer af byrum, og hvordan de nye byrum begynder at forvandle byen. Desuden besigtigelse af udvalgte nye byrum i nabokommuner. Arrangeres i samarbejde med Jan Gehl og Lars Gemzøe, Center for Byrumsforskning.

Det 55. danske Byplanmøde

DET NYE DANMARKSKORT

den 6.-7. oktober i Trekantområdet

Hvilke billeder tegner der sig af det nye Danmarkskort? Hvilke nye muligheder og udfordringer står vi overfor i de nye kommuner og regioner? Hvordan kan vi bidrage til at processen kommer godt fra start, politisk og planfagligt? Foredrag, møder og ekskursioner.

STUDIETUR TIL VIETNAM OG CAMBODJA

11.-26. oktober

Se programmet på DB's hjemmeside:

www.byplanlab.dk/kurser/vietnam_cambodia.htm

DEN NYE KOMMUNEPLAN

Seminar 31. oktober - 1. november i Middelfart.

Nye opgaver og nye kommuner, begge dele kræver nytænkning. Kommunerne får fremover den centrale rolle, og det betyder, at kommuneplanen bliver den bærende plantype. Seminaret vil både forholde sig til, at et administrationsgrundlag skal på plads, og til at der skal nytænkning til. Der gøres status over, hvor langt kommunerne er kommet i arbejdet frem mod en ny kultur, og hvor langt man er kommet i overvejelser om den første planstrategi. Seminaret er en opfølgning af seminaret i april, "Hvordan tackler vi de næste to års arbejde?"

Foto: Vibeke Meyling

VVM-KURSUS

Endags-kursus i november, uge 46, i Odense.

Pr. 1. januar 2006 stopper regionplanlægningen, men VVM-delen fortsætter frem til 2007. Det betyder, at der vil være to typer af VVM-sager. På kurset gennemgås regler og procedurer, specielt for overgangsperioden, med eksempler og øvelser. Arrangeres i samarbejde med Landsplanafdelingen/Skov- & Naturstyrelsen.

LOKALPLANLÆGNING

Kursus 22.-24. november i Svendborg.

Med udgangspunkt i en lokalitet og eksisterende planmateriale vælges en strategi og et 'hovedgreb'. Hvornår lokalplan og hvornår ikke? Og de centrale regulerende bestemmelser formuleres. Kurset er en videreudvikling af tidligere afholdte lokalplankurser.

PLANLÆGNING MED ELEKTRONISKE REDSKABER

Kursus 29.-30. november i Århus.

Hvilke data, programmer og systemer kan anvendes, og hvilken organisering skal der til. Hvordan forbedrer man muligheden for at udnytte data i egen og andre forvaltninger og for udveksling med andre myndigheder og samarbejdspartnere. Desuden det helt aktuelle spørgsmål: hvordan kan man forberede sig i forhold til de kommende kommunesammenlægninger.

FREDEDE OG BEVARINGSVÆRDIGE BYGNINGER (FBB)

Kursus i december

- om et nyt værktøj til kortlægning af bevaringsværdige bygninger som grundlag for kommune- og lokalplanlægning. Arrangeres i samarbejde med Kulturarvsstyrelsen.

NÆRDEMOKRATI OG BORGERINDDRAGELSE UNDER NYE VILKÅR

Endags-seminar den 8. december i Odense

I øjeblikket afprøver kommunerne nye modeller, mens landsbyer og lokalsamfund opbygger helt nye organer, der kan varetage netop deres interesser i en større kommune.

På seminaret præsenteres forskellige modeller og strategier for en vellykket borgerinddragelse i planlægningen. Vi diskuterer foreningernes rolle, og vi vil specielt trække på de erfaringer, der er blevet opsamlet under kvarterløft og helhedsorienteret byfornyelse.